

התכנית לניהול וישוב סכסוכים
برنامج إدارة وتسوية النزاعات
The Conflict Management
and Resolution Program

קונפליקט בין קבוצות ודרכי פיוס

ד"ר שושנה שטיינברג

קורס מ.א. שנתי 2018-2019 יום ג', 14:15-15:45

198-2-0078

הקורס – תיאור ומטרות

מטרת הקורס לרכוש הבנה והכרות עם גישות מרכזיות בפסיכולוגיה חברתית בהן הושם דגש על תפיסת אנשים וקבוצות, זהות חברתית, יחסים קונפליקטואלים בין יחידים ובין קבוצות, דרכי פיוס ופתרון קונפליקטים. הסטודנטים יכירו תיאוריות ומודלים מרכזיים העוסקים במשתנים ובתהליכים העומדים בבסיס היווצרות קונפליקטים: הבניית זהות חברתית, תהליכי הזדהות עם קבוצות, השלכות של הזדהות, נרטיבים, ייצוגים חברתיים, סטריאוטיפים ודעות קדומות והשלכות מגע בין קבוצות. כמו כן, נעסוק בהיבטים תיאורטיים ופרקטיים של יישוב סכסוכים ופיוס ברמה בין אישית, בין קבוצות, ובין עמים, הקשיים והמחסומים. ייבחנו מושגים כמו צדק, שליחה, הכרה הדדית, דיאלוג, הבנה, אמת היסטורית ונרטיבית.

אופן ההוראה: השעורים יתבססו על השתתפות פעילה של הסטודנטים ודיונים במליאה ובקבוצות קטנות בעקבות חומר קריאה, בעקבות הרצאות, צפייה בסרטים, מפגשים עם מרצים אורחים, תוך קישור החומר התיאורטי למציאות החברתית-תרבותית בישראל.

מטלות הקורס:

בקורס נחוצה השתתפות פעילה של הסטודנטים/ות, קריאה שוטפת של החומר ונוכחות בשיעורים.

- הגשת שני תרגילים קצרים, אחד בכל סמסטר.
- מטלת אמצע קורס.
- עבודה מסכמת בסוף הקורס.
- נוכחות חובה ב 80% מהשיעורים.
- אי מילוי אחד המרכיבים – יוביל לאי-זכאות לקבל ציון עובר בקורס.

הערכת הסטודנטים:

1. קריאה והשתתפות פעילה : 20%
 2. שני תרגילים : 10%
 3. מטלת אמצע קורס : 20%
 4. עבודה מסכמת : 50%
- ציון עובר בקורס הוא 70

תכנית הקורס :

* שימו לב - ייתכנו שינויים בסדר השעורים בשל סיורים משותפים של התכנית, ואילוצים אחרים.

נושאים :

שבוע 1 : קונפליקטים - הגדרות, פונקציות, הפרספקטיבה של פסיכולוגיה חברתית.

קריאת חובה :

Deutsch, M. (1994). Constructive conflict resolution. *Journal of Social Issues, Vol. 50* (1), 13-32.

Deutsch, M. (2011). Interdependence and psychological orientation. In Coleman, P.T. (Ed). *Conflict, Interdependence and Justice*. New York: Springer, 247-271.

קריאת רשות:

Deutsch (1973). *The Resolution of Conflict*. New Haven: Yale University Press.

שבוע 2 : תיאוריית הזהות החברתית

קריאת חובה :

Tajfel, H., & Turner, J. (1986). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.). *The social psychology of intergroup relations*, 7-24, Monterey, CA: Brooks/Cole.

קריאת רשות:

Tajfel, H. (1981). *Human Groups and Social Categories*. Cambridge: Cambridge University Press.

שבוע 3 : הדרה מוסרית

קריאת חובה :

Opatow, S. (1990). Moral Exclusion and injustice: An introduction. *Journal of Social Issues, 46*(1), 1-20.

קריאת רשות

Deutsch, M. (1990). Psychological Roots of Moral Exclusion. *Journal of Social Issues*, 46(1), 21-25.

שבוע 4 : סיור של התכנית.

שבוע 5 : תהליכי הבניית זהות חברתית

צפייה בסרט ודיון.

שבוע 6 : זהות חברתית ויחסים בין קבוצות

קריאת חובה

Brewer, M. B. (2011). Identity and Conflict. In D. Bar-Tal (Ed.). *Intergroup Conflicts and Their Resolution: Social Psychological Perspective*, 125-143. New York: Psychology Press.

קריאת רשות

Chaitin, J. (2008). Identity and Conflict. Oxford International Encyclopedia of Peace. Edited by Nigel Young.

שבוע 7 : ייצוגים חברתיים וקונפליקט

קריאת חובה

Moscovici, S. (1988). Notes toward a description of Social Representations. *European Journal of Social Psychology*, 18, 211-250.

Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation and adaptation. *Applied Psychology: An International Review*, 46 (1), 5-68.

שבוע 8-9

קריאת חובה

לזין-רוזלים, מ' (2007). עולים מאתיופיה והחברה הקולטת: הבדלים בייצוגים חברתיים. 153-181. בתוך: אמדע אור וסמדר בן-אשר. המוכר והזר - ייצוגים חברתיים בקבוצות בישראל. שדה בוקר מכון בן-גוריון: הוצאת אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

"חלום בדמי כבוד" מאת גרמאו מנגיסטו

זכה במקום ראשון בתחרות הסיפור הקצר של עיתון "הארץ" – תש"ע, 2010

<http://www.haaretz.co.il/literature/1.1195259#.Un9GLtwfzfU.email>

קריאת רשות

מאנע, ע', אור, א' ומאנע, י' (2007). ייצוגים חברתיים, תיאוריות הזהות החברתית וההתאמה התרבותית, מודל אינטגרטיבי של הבנייה תרבותית של זהויות מתבגרים עולים. *מגמות מה (1)*, 24-52.

שבוע 10 : צפייה בסרט ודיון.

שבוע 11-12 : קולות של קבוצות מוחלשות, מודרות ומושתקות.

קריאת חובה :

קרומר- נבו, מ' (2006). *נשים בעוני : סיפורי חיים - מגדר, כאב, התנגדות*. תל-אביב : הקיבוץ המאוחד.

קריאת רשות

קרומר-נבו, מ' (2015). עבודה סוציאלית מודעת עוני : פרדיגמה חדשה לפרקטיקה עם משפחות בעוני. *עבודה ורווחה, לה*, 3. 301-321.

Foucault, M. (1982). The Subject and Power. *Critical Inquiry*, Vol. 8 (4), 777-795.

קמה, ע' ופירסט, ע' (2015). *על ההדרה : ייצוגים תקשורתיים של "אחרים"*. תל-אביב : רסלינג.

שבוע 13 : הרצאת אורחת.

סמסטר ב'

שבוע 1 : פיוס. מושגי מפתח בשיח על פיוס : צדק, פשרה, סליחה, הכרה, הבנה, אמון, אמת היסטורית, אמת נרטיבית, דיאלוג.

הסכסוך הישראלי-פלסטיני. תפיסות העצמי והאחר במצב של קונפליקט.

קריאת חובה

Fisher, R.J. & Kelman, H.C. (2011). Perceptions in Conflict. In D. Bar-Tal (Ed.). In D. Bar-Tal (Ed.). *Intergroup conflicts and their resolution: Social Psychological perspective*, 61-81. New York: Psychology Press.

שבוע 2 :

קריאת חובה

Kelman, H. C. (2004). Reconciliation as Identity Change: A Social-Psychological perspective. In Y. Bar-Siman-Tov (Ed.). *From Conflict Resolution to Reconciliation*, 111-123. New York: Oxford University Press.

קריאת רשות

Kelman, H. C. (2008). Reconciliation from a Social-Psychological perspective. In A. Nadler, T. E. Malloy & J. D. Fisher (Eds.). *The Social Psychology of intergroup reconciliation*, 15-32. Oxford and New York: Oxford University Press.

שבוע 3 : הבנת האחר

קריאת חובה

Gurevitch, Z.D. 1989. The power of not understanding: The meeting of conflicting identities. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 25 (2), 161-173.

קריאת רשות

Levinas, E. (1969). *Totality and Infinity*. (Trans.) A. Lingis. Pittsburg: Duquesne University Press.

Bennett, M. J. (2014). The Developmental Model of Intercultural Sensitivity

<http://www.idrinstitute.org/page.asp?menu1=15>

שבוע 4 : צפייה בסרט "ילדי הרייך השלישי" ודיון

שבוע 5-6 : דיאלוג

קריאת חובה

Buber, M. (1965). *Between Man and Man*. (R. G. Smith, (Trans.). New York: Macmillan. (Original work published in 1947).

Maiese, M. (2003). Dialogue <http://www.beyondintractability.org/essay/dialogue/>

שבוע 7 : סיור של התכנית

שבוע 8 : נרטיב היסטורי, זהות לאומית, עבר-הווה-עתיד.

הגישה הדו-נרטיבית, פרויקט ישראלי-פלסטיני משותף של כתיבת ספר לימוד היסטוריה "ללמוד את הנרטיב ההיסטורי של האחר".

קריאת חובה

Steinberg, S. & Bar-On, D. (2009). The other side of the story: Israeli and Palestinian teachers write a history textbook together. Symposium on education and violent political conflict. *Harvard Educational Review*, 79 (1), 104-112.

בר-און, ד' ועדואן, סי' (2009). *ללמוד את הנרטיב ההיסטורי של האחר*. (פרקים נבחרים). בית ג'אלה : מכון לחקר השלום במזרח התיכון.

קריאת רשות

שטיינברג, שי' (2011). שיתוף פעולה על אף המחסומים. בתוך : טל ליטבק-הירש וג'וליה צייטין (עורכות). *דרכים מצטלבות - דרכי התבוננות פסיכולוגית-חברתית על החברה הישראלית בעקבות דן בר-און*. באר-שבע : הוצאת הספרים של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

שבוע 9 : התייחסות ל פרקים נבחרים מתוך ספר ההיסטוריה. דיון בקבוצות קטנות על המאפיינים של הנרטיב הישראלי ושל הנרטיב הפלסטיני.

קריאת רשות

Naveh, E. (2018). Israel's past at 70: The twofold attack on the Zionist historical narrative. *Israel Studies*, 23 (3), 76-83.

שבוע 10 : סליחה

קריאת חובה

Auerbach, Y. (2009). The Reconciliation Pyramid a narrative-based framework for analyzing identity conflicts. *Political Psychology*, 30 (2), 291-318.

קריאת רשות

Derrida, J. 2001. On forgiveness. In J. Derrida. *On cosmopolitanism and forgiveness*. New York: Routledge.

Auerbach, Y. (2005). Conflict resolution, forgiveness and reconciliation in material and identity conflicts. *Humboldt Journal of Social Relations*, 29, 2, 41-80.

Ashy, M., Lewin, M., Smith, L., Youssef, R., Desivilya, H., Al-Obaidi, A. K., Tayeh, R., Yassour-Boroschowitz., Mohammed, H., Smith, K., Jeffrey, L., Tastle, W., Turan, F. and Yalcinkaya, A. (2013). Perspectives on apology and reconciliation in the Middle East. *International Handbook of Peace and Reconciliation*, 343-356. New York: Springer.

שבוע 11 : מושג הפיוס וסוגי צדק

בר-און, ד' (2005). צדק פורמלי וצדק בין-אישי : בחינה מחדש של מושג הפיוס. *משפט וממשל : ישראל, המשפט והשטחים*, כרך ח' (2), 623-642.

שבוע 12 : מפגשים בין קבוצות בקונפליקט כאמצעי לקידום פיוס.

קריאת חובה :

Brown-Lewensohn, O. & Kitain, B. (2015). *The "Parent Circle" Peace Education Program: Does it make any change*. New York: Springer. Published on line 11 March.

קריאת רשות :

Steinberg, S. & Bar-On, D. (2002). An analysis of the group process in encounters between Jews and Palestinians using a Typology for Discourse Classification. *International Journal of Intercultural Relations*, 26 (2), 199-214.

שבוע 13 : פחד ותקווה

קריאת חובה

Jarymowicz, M. (2015). Fear and hope in intractable conflicts: The automatic vs. reflective attributes of collective emotional orientations. In Halperin, E. & Sharvit, K.(Eds.). *The Social Psychology of intractable intergroup conflicts*, 119-129. Springer: International Publishing Switzerland.

קריאת רשות :

Cohen-Chen, S. (2015). Hope(lessness) and collective in(action) in intractable intergroup conflict. In Halperin, E. & Sharvit, K.(Eds.). *The Social Psychology of intractable intergroup conflicts*, 89-101. Springer: International Publishing Switzerland.

שבוע 14 : סיכום הקורס

הנחיות לשתי המטלות :

- מטלת אמצע קורס : הגשת חיבור בן 2,000 מילים בנושא סכסוך בין שתי קבוצות, וניתוח מערכת היחסים בין הצדדים בעזרת תיאוריות ומושגים שנלמדו בקורס. את נושא העבודה יש להגיש לאשור המרצה. העבודה תכלול: הצגת הקונפליקט, הסביבה החברתית שבה הוא מתרחש, הצגת הצדדים המעורבים בו, היקף הקונפליקט, הביטויים וההשלכות שלו. העבודה תתבסס על 3-5 מאמרים. צורת ההגשה: רווח של שורה וחצי, פונט David, גודל 12. ציטוט על פי כללי APA

- עבודה מסכמת : תכלול הצגת סכסוך ותיאור קצר של מערכת היחסים בין הצדדים. העבודה תתמקד בניסיונות שנעשו כדי לפתור את הסכסוך, ובהצעת דרכים לפתרון, תוך התבססות על מאמרי החובה והרשות מתוך סילבוס הקורס ועל חומרים רלוונטיים נוספים על פיוס, קשיים ומחסומים, דיאלוג, הבנה, הכרה וסליחה. העבודה תתבסס על לפחות 6 מאמרים ותוגש עד תאריך 31.7.2019.

התכנית לניהול וישוב סכסוכים
برنامج إدارة وتسوية النزاعات
The Conflict Management
and Resolution Program